

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.13.2.SSK.5.01.07.00.IX.031-827543

19/11/2007

Konu : 506 sayılı Kanunun Ek 5 inci Maddesinin
IV Numaralı Bendinin Uygulaması.

GENELGE

2007 / 88

1- GENEL AÇIKLAMALAR

506 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinin IV üncü bendinde yer alan **“Azotlu gübre ve şeker sanayinde...”** ibaresi, 27/03/2007 tarih, 26475 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 04/10/2006 tarih, 2002/157 E. 2006/97 K. sayılı Kararı ile iptal edilmiş olup, uygulamanın usul ve esasları; 18/8/2007 tarih 26617 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **“506 Sayılı Kanunun Ek 5 inci Maddesinin IV Numaralı Bendinin Uygulanması Hakkında Tebliğ”** ve 26/9/2007 tarih 26655 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **“506 Sayılı Kanunun Ek 5 inci Maddesinin IV Numaralı Bendinin Uygulanması Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ”** ile 27/09/2007 tarihli **“İşverenlerimize Yönelik Duyuru”** metninde açıklanmıştır.

Bilindiği gibi, **itibari hizmet**; anılan Kanunun Ek 5 inci maddesinde belirtilen işyerleri ve işlerde çalışan sigortalıların, bu işlerde en az 3600 gün çalışmaları koşuluyla prim ödeme gün sayılarının 1/4’ünün sigortalılık sürelerine eklenmesine ve beş yılı geçmemek üzere yaş hadlerinden indirim yapılmasına imkan veren bir uygulamadır.

Gerek Ek 5 inci maddenin gerekçesinde, gerekse Anayasa Mahkemesinin söz konusu Kararında belirtildiği gibi, **itibari hizmet kapsamındaki işlerin bariz özelliğini; ağır, riskli ve sağlığa zararlı işlerde fiziki, ruhi ve fizyolojik bakımlardan insan sağlığını olumsuz yönde etkileyen şartlar altında yapılması** oluşturmaktadır.

Yine, Anayasa Mahkemesinin Kararında, itibari hizmet süresinden yararlanacak olanlar belirlenirken **yapılan işin niteliğinin dikkate alınması** gerekliliği vurgulanmıştır.

Ancak, Anayasa Mahkemesinin söz konusu iptal Kararı sonrasında Ek 5 inci maddenin IV numaralı bendi uyarınca itibari hizmet süresi uygulaması kapsamına giren işyerleri ile sigortalılar konusunda tereddütler olduğu görüldüğünden, uygulamada aşağıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak işlem yapılacaktır.

2- KAPSAMA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

2.1. İşyeri ve yapılan işlerin bir arada bulunması:

506 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinin IV numaralı bendine göre, sigortalıların itibari hizmet süresinden yararlanabilmeleri için; sigortalının IV numaralı bendin **“Sigortalılar”** başlıklı bölümünde sayılan **fabrika, atölye, havuz ve depolarda ve trafo binası** işyerlerinde çalışması ve ayrıca sigortalının bu işyerlerinde IV numaralı bendin **“Hizmetin Geçtiği Yer”** başlıklı bölümünde belirtilen **“1-Çelik, demir ve tunç döküm**

işlerinde”, “2- Zehirli, boğucu, yakıcı, öldürücü ve patlayıcı gaz, asit, boya işleri ile gaz maskesiyle çalışmayı gerektiren işlerde”, “3-Patlayıcı maddeler yapılması işlerinde” ve 4- Kaynak işlerinde” çalışması gerekmektedir.

Dolayısıyla, bu iki şartın birlikte gerçekleşmemesi durumunda sigortalıların itibari hizmet uygulamasından yararlanmalarına imkan bulunmamaktadır.

Bilindiği gibi, Anayasa Mahkemesinin 506 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesi ile ilgili iptal Kararı öncesinde sadece azotlu gübre ve şeker sanayine bağlı fabrikalarla bunların atölye, havuz, depo ve trafo binalarında çalışanlardan; çelik, demir ve tunç döküm, zehirli, boğucu, yakıcı, öldürücü ve patlayıcı gaz, asit, boya, gaz maskesi ile çalışmayı gerektiren işler, patlayıcı maddeler ile kaynak işlerinde çalışanlar itibari hizmet uygulamasından yararlanmakta iken, madde metninden **“Azotlu gübre ve şeker sanayinde...”** ibaresinin çıkartılması ve anılan Mahkeme Kararında diğer sanayi kollarında da belli ağır, riskli ve sağlığa zararlı işlerin yapılmasında çalışanların itibari hizmet süresinden yararlandırılmaları gerektiği belirtildiğinden, **diğer sanayi kollarında faaliyet gösteren fabrika, atölye, havuz, depo ve trafo binalarında çalışanların da Kanunda öngörülen işleri yapmaları kaydıyla itibari hizmet uygulamasından yararlandırılmaları gerekmektedir.**

İtibari hizmet uygulamasına ilişkin muhtelif yargı kararlarında “atölye”, Kanunda belirtilen işlerin yapıldığı, seri ve sürekli üretim yapılan birim olarak nitelendirildiğinden, atölye kavramı bu şekilde değerlendirilecektir.

2.2. Kapsamdaki işyerlerinde ağır, riskli ve sağlığa zararlı işlerin fiilen yapılması:

Sigortalıların itibari hizmet süresinden yararlanabilmeleri için **ağır, riskli ve sağlığa zararlı işleri fiilen yapmaları** gerekmektedir.

Dolayısıyla, kapsama giren işyerlerinde Kanun metninde sayılan ağır, riskli ve sağlığa zararlı işlerde fiilen çalışmayanlar ile bu işlere ilişkin meslek/kadro/iş unvanına sahip olmakla birlikte başka işlerde (itibari hizmet kapsamına girmeyen işlerde) çalışanlar itibari hizmet süresinden yararlandırılmayacaklardır.

Örnek : Kapsamdaki bir işyerindeki sigortalının iş unvanı “kaynakçı” olmasına rağmen fiilen bu işi yapmayıp, “bekçi” (güvenlik görevlisi) olarak istihdam ediliyorsa itibari hizmet süresinden yararlandırılmayacaktır.

Örnek : Döküm fabrikasındaki bir sigortalının iş unvanı “boyacı” olmasına rağmen söz konusu işi fiilen yapmayıp, “şoför” olarak istihdam ediliyorsa itibari hizmet süresinden yararlandırılmayacaktır.

Örnek : Döküm fabrikasındaki bir sigortalının iş unvanı “modelist” olmasına rağmen, anılan fabrikanın maden eritme bölümünde cüruf alma işinde fiilen çalıştırılıyorsa itibari hizmet süresinden yararlandırılacaktır.

Yine, Ek 5 inci maddede işyerleri ve itibari hizmet kapsamındaki işler birlikte tanımlandığından ve itibari hizmet kapsamında değerlendirilmesi gereken işin, bizzat sigortalı tarafından seri ve sürekli üretim yapılan işyerlerinde, üretim süreci içerisinde yapılması gerektiğinden, denetim, kontrol ve idareciliğin gerektirdiği gözlem ve benzeri amaçlarla yapılan çalışmalar itibari hizmet kapsamında değerlendirilmeyecektir.

2.3. Ağır, riskli ve sağlığa zararlı işlerin risklerine maruz kalma:

506 sayılı Kanununun Ek 5 inci maddesinin IV numaralı bendi kapsamına giren işyerlerinde, yine madde metninde belirtilen ağır, riskli ve insan sağlığına zararlı işlerde çalışılmakla birlikte, işin otomasyonla yapılması, ileri teknolojilerin kullanılması gibi sebeplerle riskin ve zararlı faktörlerin etkilerinin ortadan kaldırıldığı durumlarda sigortalıların itibari hizmet süresi uygulamasından yararlandırılmaları söz konusu olmayacaktır.

3- EK 5 İNCİ MADDENİN IV NUMARALI BENDİNDE BELİRTİLEN İŞLERE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

506 sayılı Kanununun Ek 5 inci maddesinin IV numaralı bendinde “Sigortalılar” bölümünde belirtilen fabrika, atölye, havuz ve depoları ile trafo binalarında çalışan sigortalılardan itibari hizmet süresinden yararlanması gerekenlerin çalıştıkları “Hizmetin Geçtiği Yer” bölümünde belirtilen çelik, demir ve tunç döküm işleri, zehirli, boğucu, yakıcı, öldürücü ve patlayıcı gaz, asit ve boya işleri, gaz maskesi ile çalışmayı gerektiren diğer işler, patlayıcı maddeler yapılması işleri ile kaynak işleri ile ilgili açıklamalar aşağıda belirtilmiştir.

3.1. Çelik, demir ve tunç döküm işlerinden:

- Demir izabe fabrikalarında cevherin demire çevrilmesi işleriyle boru fabrikalarının fırın ve döküm dairelerinde,
  - Çelikhanelerin çelik yapılan fırınlarıyla bunların teferruat ve eklentilerinden olan ikinci derecedeki fırınlarda ve konvertörlerde,
  - Sıvı haldeki demir ve çeliğin tesisat ve teçhizatla veya mekanik olarak taşınması,
  - Sıcak veya sıvı haldeki cürufun taşınması ve işlenmesi,
  - Haddehanelerde (soğuk demirle çalışılan haddehaneler hariç), fırınlarda, hadde serilerinde, haddehaneyi kızgın veya sıvı çelik yahut demirle besleyen tesisat ve araçlarla görülen işlerle kızgın halde olan yarı mamul parçaların kesilmesi ve hazırlanması,
  - Demir ve çelik presleme makinelerinde yapılan işlerle bu makinelerin sıcak demir veya çelikle beslenmesi ve yapılan sıcak parçaların kaldırılma veya taşınması,
  - Cürufun kırılması, ezilmesi, toz haline konulması, tozların çuvallara doldurulması ve yükletilmesi
  - Kalıp kumunun hazırlanması,
  - Döküm kalıp ve maçalarının yapılması ve döküme hazır duruma getirilmesi,
  - Döküm şarjının hazırlanması ve her çeşit maden eritme (izabe) fırınlarının döküme hazır duruma getirilmesi,
  - Maden eritme ve dökme,
  - Kalıpların sökülmesi ve dökümlerin temizlenmesi,
  - Savurma ve düşey döküm yapımı,
- işleri anlaşılacaktır.

3.2. Zehirli, boğucu, yakıcı, öldürücü ve patlayıcı gaz, asit, boya işleri ile gaz maskesi ile çalışmayı gerektiren diğer işler:

Fabrikalar ile bunların atölye, havuz ve depoları ile trafo binalarında çalışan sigortalıların itibari hizmet süresinden yararlanabilmeleri için gaz, asit ve boya işlerinin zehirli, boğucu, yakıcı, öldürücü ve patlayıcı nitelikte olması gerekmektedir.

A) Madde metninde belirtilen gazlardan;

- **Zehirli gazlar;** karbon monoksit, kükürtlü hidrojen (hidrojen sülfür), klor, fosfin (fosforlu hidrojen) ve aynı nitelikleri haiz benzerleri,

- **Tahriş edici gazlar;** amonyak, formaldehit, nitroz gazlar (azot oksitler), flour, hidrofluorikasit hidrofluorisis, kükürt dioksit, fosgen, siyan gazı ve aynı nitelikleri haiz benzerleri,

- **Basit boğucu gazlar;** karbondioksit, metan, azot, azot oksitleri ve aynı nitelikleri haiz benzerleri,

- **Sistemik etki gösteren zehirli gaz ve buharlar;** arsenikli hidrojen (arsin), karbonsülfür (buhar) ve aynı nitelikleri haiz benzerleri,

- **Patlayıcı gazlar;** sıvılaştırılmış petrol gazı, asetilen, metan, karbonmonoksit, etilen, etan, hidrojen ve aynı nitelikleri haiz benzerleri,

B) Madde metninde belirtilen asitlerden; nitrik asit, sülfürik asit, formik asit, asetik asit, oksalik asit ve aynı nitelikleri haiz benzerleri,

C) Madde metninde belirtilen boyadan ise; madeni boyalar (arsenikli, kurşunlu, civalı, kadmiyumlu, kromlu, manganezli, selenyumlu, silikatlı, karbon siyahlı, bakır, kobalt ve demir ve aynı nitelikleri haiz benzeri boyalar) ile sentetik boyaların (azotlu, azoikli, difenil metan, ftaleinli, antrokinonlu, kinoleinli, indigo boyaları ve aynı nitelikleri haiz benzeri boyalar),

anlaşılması gerekmektedir.

D) Gaz maskesi ile çalışmayı gerektiren işlerden; zehirli, boğucu, yakıcı, öldürücü ve patlayıcı nitelikte olan gaz, asit ve boya işleri dışında **işin niteliği ve işin yapıldığı ortam gereği gaz maskesi ile çalışmayı gerektiren işler** anlaşılacaktır.

Örneğin; bazı kimyasal sıvıların buharları (solventler, benzin, etil alkol, formaldehit v.b.), kurşun buharları gibi zehirli, boğucu, yakıcı, öldürücü ve patlayıcı nitelikte olan ve gaz maskesi kullanılmasını gerektiren işler gibi.

3.3. Patlayıcı maddeler yapımı işlerinden;

Madde metninde münhasıran “**patlayıcı maddeler yapılması**” işlerinde çalışanlar kapsama alındığından, söz konusu maddelerin yapımı (üretimi) dışında kalan işlerde çalışanlar, itibari hizmet süresi uygulamasından yararlandırılmayacaktır.

3.4. Kaynak işleri

Kaynak işlerinden her çeşit koruyucu gaz altında yapılan kaynak işleri, toz altı kaynak işleri, oksijen ve elektrik kaynağı işlerinin anlaşılması gerekmektedir.

4- PRİM BELGELERİNİN VERİLMESİ VE PRİMLERİNİN ÖDENMESİNE İLİŞKİN HUSUSLAR

4.1. Prim Oranı:

Anayasa Mahkemesinin söz konusu Kararına istinaden Ek 5 inci maddenin IV numaralı bendi uyarınca itibari hizmet uygulamasından yararlanması gereken sigortalılar için 27/03/2007 tarihinden itibaren malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı % 9'u sigortalı, % 13'ü işveren hissesi olmak üzere toplam % 22 üzerinden tahakkuk edecektir.

4.2. Verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgeleri:

Anayasa Mahkemesi Kararı gereğince itibari hizmet kapsamına giren işyerlerindeki 27/03/2007 ile 30/09/2007 tarihleri arasında çalışmaları "3" numaralı belge türü ile bildirilmesi gerektiği halde, farklı belge türü ile bildirilmiş olan sigortalılara ilişkin aylık prim ve hizmet belgeleri için kağıt ortamında "iptal" nitelikte, yine kağıt ortamında "3" numaralı belge türünden (prim ödeme gün sayısı ve prime esas kazanç tutarı iptal nitelikte belge ile aynı olmak kaydıyla) asıl/ek nitelikte aylık prim ve hizmet belgesi verilecektir.

Örnek : Ek 5 inci madde kapsamında yer alan bir işyerinde gaz maskesi ile yapılan boya işinde çalışan bir sigortalının 2007/Mayıs ayına ilişkin 30 günlük çalışmasının, daha önce "1" numaralı belge türü seçilmek suretiyle Kuruma bildirilmiş olduğu varsayıldığında, bu sigortalı için 2007/Mayıs ayına ilişkin "1" numaralı belge türü seçilerek iptal nitelikte ve "3" numaralı belge türü seçilerek asıl/ek nitelikte aylık prim ve hizmet belgesi düzenlenerek (prim ödeme gün sayısı ve prime esas kazanç tutarı iptal nitelikteki belge ile aynı olmak kaydıyla) Kuruma verilecektir.

4.3. Fark primin ödenmesi, gecikme cezası, gecikme zammı ve idari para cezası:

Anayasa Mahkemesi Kararına istinaden itibari hizmet kapsamına giren işyerlerinde 27/03/2007 ile 30/09/2007 tarihleri arasındaki çalışmaları, "3" numaralı belge türü ile bildirilmesi gerektiği halde, daha önce farklı belge türü seçilmek suretiyle bildirilmiş olan sigortalılara ilişkin, **"3" numaralı belge türü seçilerek düzenlenecek asıl/ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin en geç 30/11/2007 tarihine kadar (bu tarih dahil) Kurumumuza verilmesi gerekmektedir.**

Bahse konu asıl/ek nitelikteki prim belgelerinin 30/11/2007 tarihine kadar Kurumumuza verilerek tahakkuk eden % 2 oranındaki fark primlerin aynı süre içinde ödenmesi halinde gecikme cezası ve gecikme zammı alınmayacaktır. Fark prim tutarlarının 30/11/2007 tarihine kadar ödenmemesi halinde ise, **% 2 oranındaki fark prim tutarlarına** 01/12/2007 tarihinden itibaren gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanacaktır.

Diğer taraftan, daha önce farklı belge ve/veya kanun türü seçilerek verilmiş prim belgelerine ilişkin olarak, sonradan düzeltme amaçlı verilen asıl ve ek nitelikteki prim belgelerine (prim ödeme gün sayısı ve prime esas kazanç tutarı iptal nitelikteki belge ile aynı olmak kaydıyla) idari para cezası uygulanmayacaktır.

Bu bağlamda, Anayasa Mahkemesi Kararına istinaden itibari hizmet kapsamına giren işyerlerinde 27/03/2007 ile 30/09/2007 tarihleri arasındaki çalışmaları, daha önce farklı belge türü seçilmek suretiyle bildirilmiş olan sigortalılara ilişkin, **"3" numaralı belge türü**

seçilerek düzenlenecek asıl/ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin 30/11/2007 tarihine kadar Kuruma verilip verilmediği üzerinde durulmaksızın idari para cezası uygulanmayacaktır.

4.4. 2007/Mart ayına ait “3” numaralı belge türünden düzenlenecek prim belgesi:

Bilindiği gibi, Anayasa Mahkemesinin iptal Kararı Resmi Gazete’de yayımlandığı 27/03/2007 tarihinden itibaren yürürlüğe girdiğinden, bu Karara istinaden itibari hizmet kapsamına giren sigortalılar için 2007/Mart ayına ilişkin prim belgelerinin ne şekilde düzenleneceği aşağıda açıklanmıştır.

- İtibari hizmet uygulamasından yararlandırılacak olan sigortalıların 2007/Mart ayında, tam çalışmış, başka bir ifadeyle, daha önce 30 gün üzerinden bildirilmiş olması durumunda **“1” numaralı belge türünden 4 günlük iptal, “3” numaralı belge türünden de 4 günlük asıl/ek nitelikte belge düzenlenerek kağıt ortamında Kuruma verilecektir.**

- Sigortalıların 27/03/2007 tarihinden önce (ayın 1 ve 2’si dışında) ayın herhangi bir gününde işe girmiş ve ayın sonuna kadar da çalışmış olması durumunda, **“1” numaralı belge türünden 5 günlük iptal, “3” numaralı belge türünden de 5 günlük asıl/ek nitelikte belge düzenlenerek kağıt ortamında Kuruma verilecektir.**

- Sigortalıların 27/03/2007 tarihinden önce işe girmiş olmakla birlikte, ay sonuna kadar çalışılmaması durumunda, 27/03/2007 tarihinden sonraki (bu tarih dahil) fiilen çalışılan gün sayısı kadar **1 numaralı belge türünden iptal, iptal edilen gün sayısı kadar da “3” numaralı belge türünden asıl/ek nitelikte belge düzenlenerek kağıt ortamında Kuruma verilecektir.**

- Sigortalıların 27/03/2007 tarihi ve bu tarihten sonra işe girmiş ve ayın sonuna kadar da çalışmış olması durumunda daha önce “1” numaralı belge türü ile bildirilen gün sayısı kadar iptal, iptal edilen gün sayısı üzerinden de “3” numaralı belge türünden asıl/ek nitelikte belge düzenlenerek Kuruma verilecektir.

- Sigortalıların 2007/Mart ayında çalışmış olmakla birlikte 27/03/2007 tarihinden önce işten çıkmış olması durumunda bunlar için düzeltme amaçlı olarak belge verilmesine gerek bulunmamaktadır.

4.5. 2007/Mart-Eylül döneminde itibari hizmet kapsamındaki işten ayrılanlar:

Anayasa Mahkemesinin iptal Kararı ile birlikte itibari hizmet kapsamına giren işyeri ve işlerde 2007/Mart-Eylül döneminde çalışmış olmakla birlikte işten ayrılmış veya itibari hizmet kapsamında olmayan başka bir işte çalışmaya başlamış olan sigortalılar için itibari hizmet kapsamında çalıştıkları sürelerle sınırlı olmak üzere “4.3.” numaralı bölümde belirtildiği şekilde geriye yönelik olarak iptal, ek/asıl prim belgesi verilecektir.

4.6. Ay içinde kısmen itibari hizmet kapsamındaki işlerde çalışanlar:

Ayın bazı günlerinde itibari hizmet süresi kapsamındaki işlerde, diğer günlerinde ise bu kapsam dışındaki işlerde çalışan sigortalılar için itibari hizmet süresi kapsamında çalıştıkları süreler “3” numaralı belge türünden, diğer günlerdeki çalışmalar ise durumlarına uygun belge türünden Kuruma bildirilecektir. Ancak, bu durumdaki sigortalıların her iki belge türünden bildirilen gün sayısınının 30’u geçmemesi gerekmektedir.

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü

Diğer taraftan, ayın bazı günlerinde itibari hizmet kapsamında, bazı günlerinde ise kapsam dışındaki işlerde çalışan sigortalılar için düzenlenecek aylık prim ve hizmet belgelerinde eksik gün nedeninin işaretlenmesi gerektiğinden, bu nitelikteki sigortalılar için eksik gün nedeni olarak “Diğer Nedenler” seçeneği işaretlenecek ve bu prim belgeleri ile ilgili olarak Kuruma verilecek olan “Ek-8 Sigortalıların Eksik Gün Bildirim Formları” ekinde sigortalıların bildirildiği diğer prim belgesinin sureti eklenecektir.

Örnek : Demir döküm fabrikasında çalışan (B) sigortalısının 2007/Kasım ayının tamamı için ücret almaya hak kazandığı ve söz konusu ayın 13 gününde itibari hizmet kapsamına giren bir işte, ayın kalan günlerinde ise kapsama girmeyen bir işte çalıştığı varsayıldığında, bu sigortalı için “3” numaralı belge türü seçilerek 13 gün, “1” numaralı belge türü seçilerek 17 gün üzerinden iki ayrı aylık prim ve hizmet belgesi düzenlenerek Kuruma gönderilecektir. Bahse konu sigortalı için eksik gün nedeni olarak her iki belgede de “Diğer Nedenler” seçeneği işaretlenecek ve söz konusu sigortalıya ilişkin olarak “1” numaralı belge için düzenlenecek olan Ek 8 belgesinin ekine “3” numaralı belge türünün, “3” numaralı belge türü için düzenlenecek Ek: 8 belgesinin ekine ise “1” numaralı belgenin bir sureti konulacaktır.

Diğer taraftan, sigortalıların 28, 29 veya 31 gün çeken ayların tamamında çalışmış olmalarına rağmen, söz konusu ayların bazı günlerinde itibari hizmet kapsamında, bazı günlerinde ise kapsam dışındaki işlerde çalışmalarının bulunması halinde, her iki belgede kayıtlı prim ödeme gün sayısının toplamının 30’un altında veya üstünde olması mümkün olmadığından, itibari hizmet kapsamında çalışılan günler için “3” numaralı belge türü seçilmek suretiyle düzenlenecek olan aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı prim ödeme gün sayısı, itibari hizmet kapsamında fiilen çalışılan gün sayısı üzerinden, kapsama girmeyen çalışmalardan dolayı düzenlenecek olan aylık prim ve hizmet belgesinde kayıtlı prim ödeme gün sayısı ise 30 güne tamamlanmak suretiyle hesaplanacaktır.

Örnek : Patlayıcı maddeler yapımı ilgili bir fabrikada çalışan (B) sigortalısının 2007/Aralık ayının tamamı için ücret almaya hak kazandığı ve söz konusu ayın 18 gününde itibari hizmet kapsamına giren bir işte, ayın kalan günlerinde ise kapsama girmeyen bir işte çalıştığı varsayıldığında, bu sigortalı için “3” numaralı belge türü seçilerek 18 gün, “1” numaralı belge türü seçilerek 12 gün üzerinden iki ayrı aylık prim ve hizmet belgesi düzenlenerek Kuruma gönderilecektir.

Örnek : Tunç döküm fabrikasında çalışan (C) sigortalısının 29 gün çeken 2008/Şubat ayının tamamı için ücret almaya hak kazandığı ve söz konusu ayın 9 gününde itibari hizmet kapsamında, ayın kalan günlerinde ise kapsama girmeyen bir işte çalıştığı varsayıldığında, bu sigortalı için “3” numaralı belge türü seçilerek 9 gün, “1” numaralı belge türü seçilerek 21 gün üzerinden iki ayrı aylık prim ve hizmet belgesi düzenlenerek Kuruma gönderilecektir.

Öte yandan, Ek 5 inci maddenin IV numaralı bendi kapsamına giren işyeri ve işlerde sürekli olarak günlük çalışmasının ağırlıklı bölümünü (günlük çalışmasının 2/3’ünden fazlasını) bu işlerde geçiren sigortalılar tam gün üzerinden, itibari hizmet kapsamındaki işlerde günlük çalışmasının 2/3’ünden az sürede çalışan sigortalılar ise, ay içinde bu nitelikteki işlerde geçen çalışma saatleri toplamının günlük çalışma saatine bölünmesi suretiyle bulunacak gün üzerinden itibari hizmet uygulamasından yararlandırılacaktır.

4.7. Sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışanlar:

Emekli olduktan sonra itibari hizmet kapsamındaki işlerde sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışan ve “2” numaralı belge türünden Kuruma bildirimleri yapılan sigortalılar hakkında malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi alınmadığından “3” numaralı belge türünden bildirimlerinin yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

Ancak, emekli olduktan sonra aylığını kestirerek tüm sigorta kollarına tabi olarak itibari hizmet kapsamında bir işte çalışılması durumunda bu sigortalıların “3” numaralı belge türünden Kuruma bildirimleri yapılacaktır.

4.8. 5084 sayılı Kanun kapsamındaki illerde itibari hizmet uygulaması ile ilgili düzenlenecek prim belgeleri:

27/03/2007 ila 30/09/2007 tarihleri arasında itibari hizmet kapsamında sayılan işyerlerinde çalışmış olmalarına rağmen, hizmetleri ve kazançları, daha önce farklı belge türü ile 5084 veya 5350 ya da 5615 sayılı Kanun türü seçilmek suretiyle yasal süresi içinde Kuruma bildirilmiş sigortalılar için, iptal nitelikte belge ile birlikte, “3” numaralı belge türü ve iptal nitelikteki belgede kayıtlı kanun türü seçilmek suretiyle düzenlenen asıl veya ek nitelikteki prim belgelerinin de yasal süresi içinde Kuruma verilmiş olduğu kabul edilecek ve sigorta primi işveren hissesi teşvikinden yararlandırılacaktır.

Örnek : 5615 sayılı Kanun kapsamına giren Kütahya ilimizdeki fabrika işyerinde 2007/Haziran ayında 10 gün süreyle kaynak işinde, diğer günlerinde ise itibari hizmet kapsamına girmeyen işlerde çalışan (A) sigortalısının, 2007/Haziran ayında 30 günlük çalışmasının, “1” numaralı belge türü ve 8/5615 sayılı Kanun türü seçilmek suretiyle yasal süresi içinde Kuruma bildirildiği ve söz konusu belgede toplam 40 sigortalının kayıtlı olduğu varsayıldığında, (A) sigortalısı için prim ödeme gün sayısı 10 gün ve bu 10 güne isabet eden prime esas kazanç tutarı üzerinden tanzim edilecek “1” numaralı belge türü ve 8/5615 sayılı Kanun çeşidi seçilerek iptal nitelikte, “3” numaralı belge türü ve 8/5350 sayılı Kanun türü seçilerek asıl/ek nitelikte aylık prim ve hizmet belgesi verilmesi halinde 5084 sayılı Kanunun 5165 sayılı Kanunla değişik 4 üncü maddesinde öngörülen sigorta primi işveren hissesi teşvikinden yararlanılacaktır.

4.9. Aracıların (taşeronların) çalıştırdıkları sigortalılar:

506 sayılı Kanunun “Üçüncü kişinin aracılığı” başlıklı 87 nci maddesinde, sigortalıların üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmeleri ve bunlarla sözleşme yapmış olmaları halinde dahi, bu Kanunun işverene yüklediği ödevlerden dolayı, aracı (taşeron) olan üçüncü kişi ile birlikte asıl işverenin de sorumlu olduğu öngörülmüş olup, Kurum uygulamasında da aracıların çalıştırdıkları sigortalılardan dolayı ayrı bir işyeri tescili yapılmayıp, bunların Kanunda belirtilen yükümlükleri (sigortalı işe giriş bildirgesi, prim belgelerinin verilmesi, primlerin ödenmesi vb.) asıl işverene ait işyeri numarası üzerinden yerine getirilmektedir.

Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesinin söz konusu iptal Kararı ile birlikte itibari hizmet kapsamına giren işyeri ve işlerde aracılar tarafından da sigortalı çalıştırılması halinde, itibari

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü

hizmet uygulaması ile ilgili verilecek prim belgeleri ve primlerin ödenmesine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmesinde aracı ile birlikte asıl işverenin de sorumluluğu bulunmaktadır.

4.10. Yıllık ücretli izin, istirahat gibi nedenlerle itibari hizmet kapsamındaki işlerde çalışılmaması:

İtibari hizmet uygulamasından yararlanılabilmesi için Ek 5 inci maddenin IV numaralı bendinde belirtilen işyeri ve işlerde fiilen çalışılması şart olduğundan, sigortalıların madde metninde belirtilen ağır, riskli ve sağlığa zararlı işlerde fiilen çalışmasının söz konusu olmadığı ücretli izin, istirahat gibi sürelerde itibari hizmet kapsamında bildirimleri yapılmayacaktır.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Tahsin GÜNEY
Kurum Başkanı V.